

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Method) สํารวจปัจจัยด้านสถานภาพส่วนตัว ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยด้านการติดต่อบรรณาคือ สื่อสาร และปัจจัยด้านเหตุผลของบุคคลที่ทำให้เข้าร่วมในโครงการ ฯ เพื่อศึกษาว่าปัจจัยใดมีความสัมพันธ์ และมีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทของประชาชน ในจังหวัดอุบลราชธานี โดยดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ตัวแปรที่ศึกษา
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ประชาชนในจังหวัดอุบลราชธานี ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตบริการของโรงเรียนในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ทั้ง 68 โรงเรียน ใน 19 อำเภอ 3 กิ่งอำเภอ จำนวน 54,122 คน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2530 : 43-46)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างมาศึกษาค้างนี้

1.2.1 คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้สูตร
(อ้างในบุญธรรม กิจปริคารวิสุทธิ 2527 : 63) กำหนดให้มีความคลาดเคลื่อนของการ
สุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 (ระดับนัยสำคัญ 0.05)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทนขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทนขนาดของประชากร

e แทนความคลาดเคลื่อนที่จะยอมรับได้

$$\therefore n = \frac{54,122}{1 + 54,122 (.05)^2}$$

$$= 397.06 \text{ คน}$$

1.2.2 แบ่งอำเภอและกิ่งอำเภอของจังหวัดอุบลราชธานี ตามจำนวน
ประชากรเป็น 3 กลุ่ม อำเภอ ดังนี้ (ประวัตินิเทศศาสตร์ส่วนภูมิภาคจังหวัดอุบลราชธานี
2527 : 3)

กลุ่มอำเภอขนาดใหญ่ ได้แก่ อำเภอเมืองอุบลราชธานี
อำเภอเดชอุดม อำเภอตระการพืชผล อำเภอพิบูลย์รักษ์ อำเภอวารินชำราบ
และอำเภออำนาจเจริญ

กลุ่มอำเภอขนาดกลาง ได้แก่ อำเภออุทุมพรพิสัย อำเภอเขมราฐ
อำเภอพนา อำเภอเขื่องใน อำเภอม่วงสามสิบ และอำเภอน้ำยืน

กลุ่มอำเภอขนาดเล็ก ได้แก่ อำเภออุบลรัตน์ อำเภอโขง-
เจียม อำเภอขามเฒ่า กิ่งอำเภอศาลสูง อำเภอนาจะหลวย อำเภอศรีเมืองใหม่
อำเภอเสนางคณิศร กิ่งอำเภอโพธิ์ไทร อำเภอหัวตะพาน และกิ่งอำเภอสำโรง

1.2.3 การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน
(Multistage Random Sampling) ดังนี้

ชั้นที่ 1 การสุ่มระดับอำเภอ ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยสุ่ม 1 ใน 3 ของจำนวนอำเภอในแต่ละกลุ่ม ให้อำเภอที่เป็นตัวแทนของกลุ่มอำเภอดังนี้

กลุ่มอำเภอขนาดใหญ่ ได้แก่ อำเภอพิบูลมังสาหาร และ
อำเภอวารินชำราบ

กลุ่มอำเภอขนาดกลาง ได้แก่ อำเภอพนา และอำเภอ
เซียงใน

กลุ่มอำเภอขนาดเล็ก ได้แก่ อำเภอโขงเจียม อำเภอศรี-
เมืองใหม่ และกิ่งอำเภอศาลสม

ชั้นที่ 2 การสุ่มโรงเรียนที่อยู่ในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา
หมู่บ้านในเขตชนบท ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยสุ่มมา
ร้อยละ 50 ในอำเภอที่มีจำนวนโรงเรียน ตั้งแต่ 2 โรงเรียนขึ้นไป และร้อยละ 100
ในอำเภอที่จำนวนโรงเรียน 1 โรงเรียน ในชั้นนี้ได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

อำเภอพิบูลมังสาหาร ได้แก่ โรงเรียนบ้านโคกเหียง
โรงเรียนบ้านท่าเสียวคันลิม และโรงเรียนบ้านไร่ไผ่

อำเภอวารินชำราบ ได้แก่ โรงเรียนบ้านดอน

อำเภอพนา ได้แก่ โรงเรียนบ้านสร้อย

อำเภอเซียงใน ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองโนหนองคูณ

อำเภอโขงเจียม ได้แก่ โรงเรียนชุมชนบ้านวังสะแบง

อำเภอศรีเมืองใหม่ ได้แก่ โรงเรียนบ้านคอนน้ำคำ และ

โรงเรียนบ้านป่ากุงน้อย

กิ่งอำเภอศาลสม ได้แก่ โรงเรียนบ้านแก้งกบ

ขั้นที่ 3 การสุ่มประชากรที่มีมูลำเนาอยู่ในเขตบริการของ
โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ดีของประชากรโดยใช้
สูตร (นิยม ปุราคำ 2527 : 163)

$$\text{Opt } n_n = \frac{Nn}{N} n_o$$

เมื่อ $\text{Opt } n_n$ แทนขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ดีในแต่ละเขต
บริการของโรงเรียนในโครงการ กศ.พช.

Nn แทนขนาดของประชากรในแต่ละเขตบริการของ
โรงเรียนในโครงการ กศ.พช.

N แทนขนาดของประชากรทั้งหมด (10 โรงเรียน)

n_o แทนขนาดของกลุ่มตัวอย่างทุกระดับ (397)

ในขั้นนี้ได้ประชากรที่มีมูลำเนาในเขตบริการของโรงเรียนใน
โครงการ กศ.พช. เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 397 คน ดังแสดงในตารางที่ 1

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 แสดงรายชื่อโรงเรียนในโครงการ กศ.พช. และจำนวนประชากรที่มีภูมิลำเนา
อยู่ในเขตบริการของโรงเรียน ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ชื่อโรงเรียนในโครงการ กศ.พช.	จำนวนประชาชนที่มีภูมิลำเนา อยู่ในเขตบริการของโรงเรียน (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1. โรงเรียนบ้านโคกเพียง	772	48
2. โรงเรียนบ้านท่าเสียวคันลิม	248	15
3. โรงเรียนบ้านไร่ใต้	1,268	79
4. โรงเรียนบ้านด่อน	594	38
5. โรงเรียนบ้านสร้อย	530	33
6. โรงเรียนบ้านหนองโนหนองคู	543	34
7. โรงเรียนชุมชนบึงวังสะแยง	488	31
8. โรงเรียนบ้านคอนน้ำคำ	397	25
9. โรงเรียนบ้านป่ากุงน้อย	976	61
10. โรงเรียนบ้านแก่งกบ	519	33
รวม	6,333	397

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

2.1 ตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระ (Independent Variables) การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตที่จะศึกษาปัจจัยต่าง ๆ 4 ประการคือ

2.1.1 ปัจจัยด้านสภาพาสภาพส่วนตัว เลือกศึกษาตัวแปรย่อย ๆ ดังนี้

- เพศ
- อายุ
- สถานภาพสมรส
- ระดับการศึกษา
- สถานะในครอบครัว

2.1.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม เลือกศึกษาตัวแปรย่อย ๆ ดังนี้

- ศาสนา
- จำนวนที่กินทำกิน
- อาชีพหลัก
- อาชีพรอง
- จำนวนสมาชิกในครอบครัว

- รายได้เฉลี่ย/เดือน
- ตำแหน่งทางสังคมในหมู่บ้าน

- การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม

2.1.3 ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร ในการรับข้อมูลเพื่อเข้าร่วมใน

โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ของผู้รับบริการ ได้แก่

- วิธีการสื่อสารระหว่างบุคคล
- วิธีการสื่อสารมวลชน

2.1.4 ปัจจัยด้านเหตุผลของบุคคลที่ทำให้เข้าร่วมในโครงการ กศ.พช.
เลือกศึกษาตัวแปรย่อย ๆ ดังนี้

- เป้าหมาย
- ความเชื่อ
- ความคาดหวัง
- แรงเสริม
- โอกาส
- ความสามารถ
- การสนับสนุน

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ การเข้าร่วมในโครงการ
การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทของประชาชน ในจังหวัดอุบลราชธานี แยกออกเป็น
3 ด้านคือ

- 2.2.1 การเข้าร่วมในด้านให้การสนับสนุนช่วยเหลือโครงการ ฯ
- 2.2.2 การเข้าร่วมในด้านการรับบริการจากโครงการ ฯ
- 2.2.3 การเข้าร่วมในด้านรวมระหว่างการเข้าร่วมในด้านให้การสนับสนุนช่วยเหลือโครงการ กับการเข้าร่วมในด้านการรับบริการจากโครงการ ฯ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์
เพื่อใช้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 397 คน คำถามมี 2 ลักษณะ คือ แบบเลือกตอบ
(check-list) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating-scale) โดยแบ่งแบบสอบถาม
ออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์ที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านสภาพส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ อันได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา สถานะในครอบครัว ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ (Check list) รวมจำนวนคำถามทั้งหมด 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ที่เกี่ยวกับปัจจัยด้าน เศรษฐกิจและสังคมของผู้ให้สัมภาษณ์ อันได้แก่ ศาสนา จำนวนที่กินทำกิน อาชีพหลัก อาชีพรอง จำนวนสมาชิกในครอบครัว รายได้เฉลี่ย/เดือน ตำแหน่งทางสังคมในหมู่บ้าน การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ (Check list) รวมจำนวนคำถามทั้งหมด 8 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์ที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ วิธีการสื่อสารระหว่างบุคคล มีจำนวนคำถามทั้งหมด 10 ข้อ และวิธีการสื่อสารมวลชน มีจำนวนคำถามทั้งหมด 10 ข้อ โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มีเกณฑ์ให้ผู้ตอบพิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง มากที่สุด
- 4 หมายถึง มาก
- 3 หมายถึง ปานกลาง
- 2 หมายถึง น้อย
- 1 หมายถึง น้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นแบบสัมภาษณ์ที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านเหตุผลของบุคคลที่ทำให้เข้าร่วมในโครงการ ฯ อันได้แก่ เป้าหมาย ความเชื่อ ความคาดหวัง แรงเสริม โอกาส ความสามารถ การสนับสนุน มีจำนวนคำถามทั้งหมด 12 ข้อ โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มีเกณฑ์ให้ผู้ตอบพิจารณาดังนี้

- 5 หมายถึง มากที่สุด
- 4 หมายถึง มาก
- 3 หมายถึง ปานกลาง
- 2 หมายถึง น้อย
- 1 หมายถึง น้อยที่สุด

ตอนที่ 5 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการเข้าร่วมในโครงการ กศ.พช. แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การเข้าร่วมในด้านการให้การสนับสนุนช่วยเหลือโครงการ กศ.พช. มีจำนวนคำถามทั้งหมด 18 ข้อ และการเข้าร่วมในด้านรับบริการจากโครงการ กศ.พช. มีจำนวนคำถามทั้งหมด 17 ข้อ โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating - scale) มีเกณฑ์ให้ผู้ตอบพิจารณา ดังนี้

- 0 หมายถึง ไม่เคยเข้าร่วม
- 1 หมายถึง เข้าร่วมมา ๑ ครั้ง
- 2 หมายถึง เข้าร่วมมา ๑ ครั้ง
- 3 หมายถึง เข้าร่วมมา ๑ ครั้ง
- 4 หมายถึง เข้าร่วมสม่ำเสมอ

(โปรดดูแบบสอบถามจากภาคผนวก)

3.2 วิธีสร้างเครื่องมือ

3.2.1 ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์ขึ้นโดยการศึกษาข้อมูลจากหนังสือ

บทความ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเข้าร่วมในโครงการ กศ.พช. ของประชาชน และจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่โครงการ กศ.พช. เกี่ยวกับกิจกรรมของโครงการ กศ.พช. ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2530

3.2.2 นำโครงร่างแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทั้งสองท่าน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ได้ตรวจแก้ไขทางด้านเนื้อหา ภาษาและสำนวนที่ใช้ในแบบสัมภาษณ์ให้ชัดเจนและเข้าใจยิ่งขึ้น แล้วนำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา พร้อมทั้งวิจารณ์และเสนอแนะ จำนวน 7 ท่าน (ตั้งรายนามปรากฏในภาคผนวก)

3.2.3 ปรับปรุงเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับภาษาบางคำในบางข้อของตอนที่ 3 ตอนที่ 4 และตอนที่ 5 เรียงลำดับการสัมภาษณ์จากง่ายไปหายากในส่วนที่เกี่ยวกับการเข้าร่วมในโครงการ กศ.พช. ของประชาชน ในตอนที่ 5 แล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทั้งสองท่านตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง

3.2.4 นำแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ชุดแก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลอง (try-out) ใช้นับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ตัวอย่าง ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจริง โดยเลือกประชาชนที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตบริการของโรงเรียนบ้านหนองผือ สังกัด สปอ.โขงเจียม สปจ. อุบลราชธานี เพราะโรงเรียนดังกล่าวข้างต้นเป็นโรงเรียนในโครงการ กศ.พช. ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับโรงเรียนที่ผู้วิจัยเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ผู้วิจัยให้นำแบบสอบถามไปทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเองพร้อมกับผู้ช่วยวิจัย 5 คน ซึ่งเป็นข้าราชการครู ตำแหน่งครู 2 ระดับ 2 และอาจารย์ 1 ระดับ 3

3.2.5 นำผลการทดลองมาหาความเชื่อมั่น ตามวิธีของ ครอนบาช (Cronbach) โดยการใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามสูตร (ประกอบกรรณสูตร : 43)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_x^2} \right]$$

เมื่อ α แทนค่าความคงที่ภายในที่ใช้ประมาณค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

$\sum s_i^2$ แทนผลรวมของความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ

s_x^2 แทนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

n แทนจำนวนข้อทั้งหมดในแบบสอบถาม

และให้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.95

ซึ่งนับว่าสูงพอที่จะใช้เป็นแบบสอบถามได้

3.2.6 เกณฑ์การให้คะแนนหรือรหัส มีรายละเอียดการวัดคั้งแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 รายละเอียดเกี่ยวกับการให้คะแนนหรือรหัสตัวแปรในปัจจัยด้านต่าง ๆ

ตัวแปร	รายละเอียดการวัด/รหัส	
เพศของประชาชน	ชาย = 1	หญิง = 0
อายุของประชาชน	จำนวนปี	
สถานภาพสมรส - โสด	ใช่ = 1	ไม่ใช่ = 0
- แต่งงาน	ใช่ = 1	ไม่ใช่ = 0
- หย่าร้าง	ใช่ = 1	ไม่ใช่ = 0
- หม้าย	ใช่ = 1	ไม่ใช่ = 0
ระดับการศึกษา	ไม่ได้รับการศึกษา	= 1
	จบชั้นประถมศึกษา	= 2
	จบชั้นมัธยมศึกษา	= 3
	จบสูงกว่าชั้นมัธยมศึกษา	= 4
สถานะในครอบครัว		
- หัวหน้าครอบครัว	ใช่ = 1	ไม่ใช่ = 0
- แม่บ้าน	ใช่ = 1	ไม่ใช่ = 0
- สมาชิกในครอบครัว	ใช่ = 1	ไม่ใช่ = 0
ศาสนา	พุทธ = 1	ไม่ใช่ศาสนาพุทธ = 0
จำนวนที่กินทำกิน	ไม่มี	= 1
	น้อยกว่า 5 ไร่	= 2
	5 ไร่ - 10 ไร่	= 3
	11 ไร่ - 15 ไร่	= 4

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวแปร	รายละเอียดการวัด/รหัส	
ตำแหน่งทางสังคมในหมู่บ้าน (ต่อ)		
- กรรมการพัฒนาหมู่บ้าน	ใช่ = 1	ไม่ใช่ = 0
- กรรมการสภาตำบล	ใช่ = 1	ไม่ใช่ = 0
- กรรมการศึกษา	ใช่ = 1	ไม่ใช่ = 0
- หัวหน้าคุ้มบ้าน	ใช่ = 1	ไม่ใช่ = 0
การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม		
- ไม่เป็น	ใช่ = 1	ไม่ใช่ = 0
- กลุ่มลูกเชื้อชาวบ้าน	ใช่ = 1	ไม่ใช่ = 0
- กลุ่มอาสาสมัคร (อ.ส.)	ใช่ = 1	ไม่ใช่ = 0
- กลุ่มแม่บ้าน	ใช่ = 1	ไม่ใช่ = 0
- กลุ่มเกษตรกร	ใช่ = 1	ไม่ใช่ = 0
- กลุ่มเยาวชน	ใช่ = 1	ไม่ใช่ = 0
- กลุ่มไทยอาสาป้องกันชาติ	ใช่ = 1	ไม่ใช่ = 0
- กลุ่มสตรี	ใช่ = 1	ไม่ใช่ = 0
การติดต่อสื่อสารที่ทำให้เข้าร่วม		
โครงการ ฯ		
- วิธีการสื่อสารระหว่างบุคคล	มากที่สุด	= 5
- วิธีการสื่อสารมวลชน	มาก	= 4

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวแปร	รายละเอียดการวัด/รหัส
การติดต่อสื่อสารที่ทำให้เข้าร่วม ในโครงการ ฯ (ต่อ)	ปานกลาง = 3 น้อย = 2 น้อยที่สุด = 1
กลุ่มเหตุผลที่ทำให้เข้าร่วมในโครงการ ฯ การเข้าร่วมในโครงการ กศ.พช.	เช่น เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร ไม่เคย = 0 นาน ๆ ครั้ง = 1 บางครั้ง = 2 บ่อย ๆ = 3 สม่ำเสมอ = 4

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำหน้าที่สื่อขอความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์ไปยังกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านของหมู่บ้านที่อยู่ในเขตบริการของโรงเรียน ในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท และทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง และผู้ช่วยวิจัย 5 คน ซึ่งเป็นข้าราชการครู ตำแหน่ง ครู 2 ระดับ 2 และ อาจารย์ 1 ระดับ 3

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 6 พฤศจิกายน 2530 ถึงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2530 และได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์ รวมทั้งสิ้น 397 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 397 คน มาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีสถิติ ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-X (Statistical Package for the Social Sciences) ที่ศูนย์บริการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร โดยการวิเคราะห์ดังนี้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ สำหรับตัวแปรที่มีระดับการวัดอยู่ในมาตรานามบัญญัติ (Nominal scale) หรือที่แบ่งเป็นกลุ่ม (Category)

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับตัวแปรที่มีระดับการวัดอยู่ในระดับอันตรภาค (Interval scale)

5.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยทั้ง 4 ด้าน กับการเข้าร่วมในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทของประชาชน โดยวิธีการของ เพียร์สัน (Pearson's product moment correlation) และทดสอบนัยสำคัญของค่าสหสัมพันธ์ โดยใช้ t-test

5.4 วิเคราะห์หาปัจจัยที่สัมพันธ์ และมีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ในเขตชนบทของประชาชน โดยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มหรือลดตัวแปรเป็นขั้น ๆ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

(Multiple Regression Analysis)

การวิจัยครั้งนี้ได้นำเทคนิคการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (ค่าย เชียงฉวี 2525 : 1) มาใช้ เนื่องจากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเป็นการวิเคราะห์เกี่ยวกับการมีอิทธิพลหรือการส่งผล (Contribution) ของตัวแปรอิสระหลาย ๆ ตัวที่มีต่อตัวแปรตาม นั่นคือ เป็นการหาค่าอธิบาย (Explanation) และการพยากรณ์ (Prediction) การหาค่าอธิบายได้แก่ การหาค่าตอบว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามมากน้อยเพียงใด มีตัวแปรอิสระใบบ้างที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญ ฯลฯ ส่วนการพยากรณ์ได้แก่การสร้างสมการพยากรณ์ โดยใช้ตัวแปรอิสระเป็นตัวพยากรณ์ตัวแปรตาม อีกประการหนึ่งการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ สามารถที่จะใช้กับตัวแปรอิสระ โดยไม่จำกัดจำนวนและตัวแปรอิสระจะเป็นตัวแปรที่มีลักษณะต่อเนื่อง หรือตัวแปรที่จัดเป็นพวกเป็นหมู่ก็ได้ โดยที่ในแต่ละกลุ่มหรือระดับของข้อมูลที่ศึกษาประกอบด้วย เลข 2 ประเภท คือ เลข 1 และเลข 0 โดยกำหนดตัวเลขให้คุณลักษณะของระดับที่ต้องการศึกษาในแต่ละระดับมีค่าเป็น 1 และคุณลักษณะอื่นที่ไม่ต้องการศึกษามีค่าเป็น 0 นอกจากนี้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณยังใช้วิธีทางสถิติหลายวิธีในการพิจารณาแปลความหมายของข้อมูล เช่นวัดความสัมพันธ์ทั้งหลายที่เกิดขึ้นในข้อมูลระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรอิสระ และระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

ในสภาพความเป็นจริงทางการศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทของประชาชน มีอยู่มากมาย สลับซับซ้อนยากที่จะเข้าใจได้ง่าย แต่สำหรับสมการถดถอยพหุคูณนั้น สามารถที่จะตอบคำถามเหล่านี้ได้ คำที่คำนวณได้จากสมการถดถอยพหุคูณจะเป็นค่าพยากรณ์ของตัวแปรตามที่ดีที่สุด

ส่วนวิธีการถดถอยพหุคูณแบบเพิ่ม หรือลดตัวแปรเป็นขั้น ๆ (Stepwise Multiple Regression) คือการวิเคราะห์หาตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดจากตัวพยากรณ์ทั้งหลาย

โดยเริ่มวิเคราะห์จากการเลือกตัวพยากรณ์ที่มีอำนาจพยากรณ์มากที่สุด ต่อไปก็จะเลือกตัวพยากรณ์ที่มีอำนาจพยากรณ์มากที่สุดในกลุ่มตัวแปรที่เหลืออยู่ และกระบวนการจะดำเนินไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งตัวพยากรณ์ที่ไม่ถูกเลือกจะไม่มีส่วนสำคัญ ในการพยากรณ์ค่าของตัวแปรตามนี้จัดเป็นวิธีการที่ให้ความถูกต้อง ในการพยากรณ์สูงสุด และเป็นวิธีคัดเลือกกลุ่มของตัวแปรอิสระที่เหมาะสมทั้งปริมาณและคุณภาพ ตลอดทั้งประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย